

NR. 3 • OKTOBER 2016
STRAATAGETS KONTOR
ISSN 1903-5330

tæk

Læs bl.a. om:

Forside:

Den 17-årige Andreas Kaspersen skiftede fra tømrer til tækkefaget og er begejstret. I denne udgave af Tæk sætter vi fokus på uddannelsen i håbet om at få flere unge ind i faget.

Foto: Jørgen Kaarup

Ny afstandskrav

Nu er også Sepatec brandsikring godkendt til de halverede afstandskrav på 5 meter

06 Sådan opstod Sepatec

Erling Bach Petersen fortæller om, hvorfor og hvordan han udviklede det mest anvendte system til brandsikring

14 Bindedag med slag i

Tækkebranchen tog godt imod et velment og konstruktivt spark bagi på årets bindededag

20 Hvidbog på vej

En såkaldt hvidbog skal kaste lys over myterne og fortælle, hvad er fup og hvad fakta i tækkebranchen

28 Flere unge ønskes

Der mangler både elever og praktikpladser, så Tæk sætter fokus på uddannelsen

STRAATAGETS KONTOR APS ejes af Tækkelaug og Dansk Tækkemandslaug og er støttet af de to laug og Sepatec A/S.

STRAATAGETS KONTOR er branchekontor for tækkemændene og sekretariat for den internationale sammenslutning af organiserede tækkemænd, ITS – International Thatching Society.

FORMÅLET med kontoret er at medvirke til at fordoble antallet af tækkede kvadratmeter i Danmark inden 2023. Det skal ske gennem fagligt udviklingsarbejde, kvalitetssikring, opbygning og formidling af viden, billigere brandforsikringer og markedsføring.

STRAATAGETS KONTOR udgiver bladet TÆK, som udsendes til samtlige tækkemænd i Danmark og Sverige samt til udvalgte målgrupper med interesse for og tilknytning til tækkebranchen.

STRAATAGETS
KONTOR

TÆK udkommer 4 gange årligt ved begyndelsen af hvert kvartal.

Ansvarshavende redaktør og kontakt:

Jørgen Kaarup • joergen@kaarup.eu • T 2125 9188

Grafisk produktion: WERKs Grafiske Hus a|s
Oplag: 600 stk.

I BESTYRELSEN FOR STRAATAGETS KONTOR:

Tækkemand Finn Guld (Formand, valgt af DTL)
Åshøjvej 8, 4600 Køge • T 4015 7156 • post@finnguld.dk

Tækkemand Thomas Gerner (valgt af Tækkelaug)
Hornebyvej b65, 3100 Hornbæk
T 2521 7752 • mail@horneby.dk

Arkitekt MAA Sven Jon Jonsen
Lindevangen 89B, 2830 Virum
T 2011 9711 • svenjonjensen@mail.tele.dk

HJÆLP TIL SELVHJÆLP

AF JØRGEN KAARUP
REDAKTØR, TÆK

Brug en time på at få den lokale ugeavis i tale og få gratis PR

Afstandskrav sat ned. Sepatec godkendt til anvendelse med de nye regler for afstand, 5 meter til skel. Et ikon for stråtagets moderne udtryk er tækket færdigt. Vadehavscentret vil åbne øjnene for stråtagets muligheder hos mange. Og 50 procent rabat på forsikringspræmien, hvis huset er brandsikret.

Det går slet ikke så ringe i branchen...

En bevægelse imod måske at samle branchen i én organisation – eller at få klare aftaler om et samarbejde – blev sat i gang på årets bindedag i Vester Vedsted. Viljen til samarbejde har aldrig været større.

De to laug samarbejder om certificerings-ordningen, som er et af de næste, vigtige skridt for at højne og sikre standarden for tækning.

Tækkevejledningens afløser, "Veludført stråtag" nærmer sig. Med denne sjette branchevejledning er det rimeligt at understrege, at aldrig før har så meget viden om, hvordan man tækker optimalt, været samlet et sted.

Hvad angår kvalitetsløft og viden er der sket mere i tækkebranchen siden laugene blev etableret for få årtier siden end i stråtagets øvrige tusindårige historie.

Straatagets Kontor er ved at finde sine ben efter snart 4 års levetid. I takt med at det går fremad for branchen og ikke mindst i takt med, at flere og flere kunder vælger at brandsikre deres nye stråtag, forbedres branchekontorets muligheder for at udbrede det glade budskab om verdens mest klimavenlige tag.

Foreløbig er der dog tale om en enmands-hær på branchekontoret. Jeg har ydet en indsats hen over sommeren for at få de nedsatte afstandskrav omtalt i pressen. Det er lykkedes ganske pænt. Men ingen tvivl om, at historien om, at det brandsikrede stråtag ikke er mere farligt at bo under end alle mulige andre tage skal gentages og gentages.

Det er en mange hundrede år gammel, ja tusindårig myte, der skal gøres op med. Og når myten rent faktisk har rødder i virkeligheden indtil den første brandsikring kom for 50 år siden, så tager det tid og kræver gentagelse, at fortidens brandfarlige stråtag er en saga blot. Derfor, kære tækkemænd: Vær med til at yde hjælp til selvhjælp nu i de kommende måneder: Kontakt jeres lokale ugeavis, lokalradio, dagblad, netavis, tv-station – brug jeres og omgangskredsens kontaktnet.

Fortæl at myndighederne nu har ændret risikovurdering af stråtaget, som – hvis det brandsikres – ikke brænder oftere end andre tage. Fortæl om de muligheder for nybyggeri, denne ændrede risikovurdering giver. Fortæl om jeres virksomhed, om et spændende projekt, I har, får eller har haft.

Kontakt gerne Straatagets Kontor for materiale, råd, fotos, hvad som helst, I måtte mene kan hjælpe.

Ikke mindst ugeaviserne er interessante. De bliver læst på trods af, at den øvrige presse er hårdt ramt af web-baserede medier. Hvis ikke ugeaviser og trykte reklamer blev læst, var de for længst blevet droppet. Netop du, der er i lokalområdet, har en rigtig god chance for at få redaktionen på den lokale ugeavis i tale.

Den personlige, lokale vinkel, som I kan tilføje historien, vil ofte være den, der gør, at der kommer en artikel ud af det. Brug en halv eller en hel time på at kontakte din lokale ugeavis.

De fleste synes, at tækkefaget er spændende. Og du får gratis reklame i lokalområdet, hvis der kommer en artikel ud af din henvendelse.

Det er et forsøg værd! Held og lykke! P.S. Giv lige mig besked, når det lykkes at komme i ugeavisen...

Så er der nye afstandskrav

Der var jubel i tækkebranchen, da også brandsikring med Sepatec blev godkendt til de nye, halverede afstandskrav

Sepatec-brandsikring reddede denne trelængede gård fra at brænde totalt ned. "Ingen tvivl om, at brandsikringen fungerer", sagde indsatslederen fra Brand og Redning, Sønderjylland til Tæk (Nr. 1, 2016)

TEKST: JØRGEN KAARUP

FOTO: CARLO F. CHRISTENSEN OG JØRGEN KAARUP

Efter mere end 10 års indsats fra tækkebranchen og mere end 50 år med brandsikring er det nu muligt at bygge nye huse med kun 5 meter til skel og vejmidte, hvis stråtaget vel at mærke er brandsikret efter en af to godkendte metoder.

"Det er en landvinding for branchen, og vi ser frem til, at vores bæredygtige og klimavenlige tag nu vil vinde større indpas i nybyggeri af både helårs- og sommerhuse", siger formanden for Straatagets Kontor, Finn Guld.

På den jyske vestkyst er der også glæde over de nye afstandskrav:

"Det vil helt sikkert føre til, at der bygges flere stråtede sommerhuse", siger entreprenør Finn G. Andreasen, der har opført mere end 500 sommerhuse på den jyske vestkyst. Han ser helst stråtag på sine huse, fordi de er lettere at sælge og leje ud pga. herlighedsværdien.

"Både vi entreprenører og bygherrerne ved, at det er lettere at leje sommerhuset ud, hvis det har stråtag. Man kan endog opnå merpris, alene pga. stråtaget", siger Finn G. Andreasen.

GODKENDT EFTER TESTS

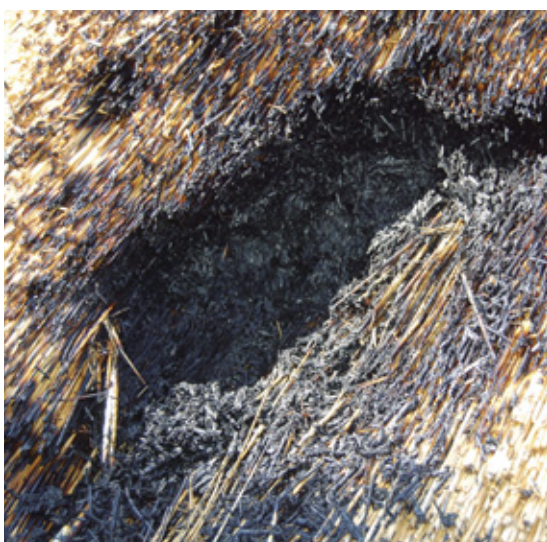
Det er Dansk Brand- og Sikringsteknisk Institut, DBI, der har udført de brandtests, der førte til, at Sepatec i juli måned kom med som godkendt brandsikring til 5 meters-afstanden. DBI skriver bl.a. i konklusionen:

"En tagopbygning med lægtelag med underliggende hulrum på maks. 60 mm, udført med Sepatec brandsikring (glasfiberdug og kantisolering), som tækkes med traditionelle tagrør vurderes således at kunne opføres med en afstand til skel på mindst 5 meter".

DBI skriver også, at Sepatec-systemet har opnået "mindst samme brandsikkerhedsniveau" som hvis der tækkes direkte på plader, som er den type brandsikring, der først blev godkendt. Brandtestene i tilknytning til pladetækning var nødvendige for at udvikle en godkendelsesprocedure for stråtag, som myndighederne kunne acceptere. Der findes nemlig ingen standard-brandtest af stråtage, som modsvare standardiserede tests af faste tage.

- ▶ Under forsøget hos DBI antændes et lille bål af træstykker på tagets overflade
- ▶▶ En vindmotor blæser konstant luft med 4 sekundmeter direkte på det antændte bål
- ▶▶▶ Efter 15 minutter er bålet udbrændt og branden slukkes. Ingen af de testede tage med brandsikring var brændt igennem til den bagvedliggende konstruktion

Sepatec-brandsikringen blev testet med både 3 cm luftrum bag og 6 cm, og den allermindste skade på de testede tage skete med det tag, der havde den bedste ventilation, nemlig 6 cm.

At testen udviklede sig sådan var overraskende, om det skyldes en bedre køling af luftspalten vides ikke. Grunden til, at konstruktionen blev testet med 6 cm luftspalte, er, at der i Tyskland i dag er krav om at der skal være 6 cm "kontralüftung" på bagsiden af lægterne. Med det foreliggende testresultat er der grundlag for, at forhandler af Sepatec-systemet, firmaet Carlo F. Christensen A/S, kan styrke markedsføringen af Sepatec i Tyskland.

FLERE HUSE MED STRÅ

At der nu kan bygges tættere med strå på taget giver i det hele taget optimisme hos Sepatec-forhandleren:

"Det er et virkelig positivt skridt, der her er taget, for nu er der mulighed for også at bruge stråtag på f.eks. parcelhuse i nye udstykninger i forstæderne. I nogle sommerhusområder har det også været et problem at få tilladelse til stråtag grundet afstandskravene, så alt i alt bør der være dannet grundlag for at udbredelse af stråtag til gavn for hele branchen" siger Thor Christensen fra Carlo F. Christensen A/S og tilføjer:

"Det er vigtigt at branchen står sammen og holdningspåvirker stråtagsejere, arkitekter, kommuner og alle, der kan medvirke til udbredelsen af stråtaget".

På Straatagets Kontor kippes der også med flaget:

"Det er nu blevet en helt realistisk mulighed at nå målet om at fordoble antal årligt tækkede kvadratmeter, som det er lykkedes i Holland", siger Jørgen Kaarup.

"Derfor var sagen om at sænke afstandskravene det første, jeg satte fokus på, da jeg begyndte på branchekontoret i januar 2013. Mange gode kræfter har bidraget til, at det nu endelig er lykkedes at få opdateret myndighedernes syn på det moderne stråtag, der som en selvfølge er brandsikret", lyder det fra tækkemændenes branchekontor.

Gartnernes Forsikring har desuden lanceret 50 procents rabat på forsikring af ejendomme, der er brandsikret med Sepatec. Dermed er endnu en myte på vej til at blive punkteret, nemlig de dyre forsikringspræmier for tækkede ejendomme. ■

Læs mere i menuen PRESSERUM, på www.straatagetskontor.dk

Her ligger bl.a. de to DBI-rapporter, som ligger til grund for godkendelsen, Dansk Byggeris brev til samtlige kommuner, artikler og fotos m.m.

www.straatagetskontor.dk

Historien om Sepatec

Opfinderen af Sepatec'en skriver her, hvorfor og hvordan han kom frem til, at glasvæv med ventilation kan sikre et stråtag mod brand

TEKST OG FOTOLEVERANCE: ERLING BACH PETERSEN

Jeg har siden 1977 været medejer af en lille sejlbåd, "Rosmarin". I 2001 var jeg og en kammerat en weekend ude og reparere et lille hul i bådens skrog. Det foregik med glasvæv og polyester, som min kammerat var mest fortrolig med. Jeg sad og legede med det stykke glasvæv, vi havde skåret ud til formålet, mens han gjorde forberedelserne til lapningen. Jeg bemærkede blandt andet, at vævet var så gennemtrængelig for luft, at man faktisk kunne ånde igennem det. Sebastian, kammeraten, fortalte at vævet faktisk bestod af det reneste flaskeglas.

Der var det, at jeg fik den idé at afprøve glasvæv som grundlag for en ventileret brandsikring af stråtag.

Ideen kom dog ikke ud af den blå luft. Da Jørgen Kaarup nu har bedt mig om at skrive historien bag Sepatec, faldt det mig ind at kortlægge de bagved liggende hændelser: Hvorfor gik der pludselig et lys op for mig, da jeg sad der og legede med et stykke glasvæv...?

Skruemethoden introduceres, 1985

ANGST FOR STRÅTAG

Opbygningen af tækkemændenes organisationer startede først i 1980-erne. Helt fra starten var der fokus på stråtag og brand. Mange mennesker var lidt bange for stråtag, for de havde hørt historier om, hvor hurtigt det gik, når et stråtag antændtes – og hvor galt det kunne gå. Derfor var brandforsikringerne også dyre – oftest dobbelt så dyre for bygninger med stråtag som for alle andre.

Dansk Brandteknisk Institut, DBI, havde faktisk udviklet metoder til brandsikring af stråtage, som nedsatte brandhastigheden stærkt, så der var tid til at komme væk fra bygningerne og oftest også redde værdifuld bohøvede ud. Anvendelsen var dog ikke særlig udbredt. Dels var det et besværligt arbejde at udføre og dermed dyrt. Dels krævede de fleste tækkemænd brandsikringen fjernet i forbindelse med omtækning, for den var i vejen for fastgørelsen af stråtaget. (Længere er det ikke siden, at vi syede rundt om lægterne).

SKRUEMETODEN

Så var det at Jens Greve fandt på at skrue stråtag fast. Hermed behøvede man ikke længere at føre bindingerne bag om lægterne. Jens demonstrerede sin metode på binnedagen på Hjerl Hede i 1985.

Jeg skrev selv følgende referat fra binnedagen i "Tækkemanden" nr. 3 1985:

"Speciel opmærksomhed vakte Jens Greves demonstration af batteriboremaskinen til isætning af tråde. Han bruger daglig boremaskinen til isætning af tråde i stedet for at føre tråden rundt om lægten. Metoden virkede effektiv og har garanteret sine fordele på vanskelige steder, som f.eks. ved vindskeder, hjørner på valme eller ved påsyning af mønningstrådnæt på tykke tage. Desuden er her jo også en metode til tækning af huse, hvor bagsiden af lægterne er beklædt."

Der var skepsis mod metoden i starten, men sidst i 80-erne var skrue-metoden alligevel den almindeligt anvendte til fastgørelse af stråtag.

En dag i 1989, tror jeg, at det var, ringede Carlo F. Christensen til mig og sagde, at nu havde han fået en idé:

Erling Bach Petersen var i mange år tækkemand, inden han helligede sig produktion af Tækkeskruen.

Når vi nu ikke længere behøvede plads på bagsiden af lægterne, måtte det kunne lade sig gøre at udføre en brandsikring mere effektivt. Hvis vi nu helt adskilte den bærende tagkonstruktion og stråtaget af et brandbeskyttende lag, kunne huset måske også tåle at stråtaget brændte, uden at det indvendige tog væsentlig skade. Brandsikringen kunne udføres direkte ovenpå spærlaget, udenpå igen lægterne og til sidst stråtaget. Det ville give en meget mere effektiv arbejdsgang og brandsikringen kunne blive liggende, når stråtaget skulle fornyes. Det lød jo helt indlysende – hvorfor var vi dog ikke kommet på den tanke før..?

EN RÆKKE TESTS

Vi lavede forsøg. Først afprøvede Carlo og jeg et system med en 30 mm tyk, stiv stenuldsplade – Conlit hed produktet – som blev anbefalet af DBI. Pladen var dog så dyr, at den aldrig vandt indpas. Med støtte fra en fond, der gav tækkeorganisationerne 300.000 kr, blev der først i 90-erne udført en række prøveafbrændinger med gipsplader som brandstandsede lag mellem tagkonstruktion og stråtag. Efterfølgende blev DBI's informationsblad "Brandsikring af stråtage" ny-udgivet med et afsnit om brandsikring ovenpå spær.

Op gennem 90-erne blev denne nye metode med gipspladerne den almindeligt anvendte til brandsikring af stråtage. Samtidig blev også anvendelsen af udenlandske rør mere og mere udbredt.

"RÅDNE" STRÅTAGE

I disse år var det også, at de grå skyer viste sig for faget. Der begyndte at komme meldinger om "rådne" stråtage. Tage, kun få år gamle, var pludselig omdannet til kompost. Ikke bare herhjemme, men også i Holland og Tyskland blev det et "emne".

I Tyskland gik det helt galt, fordi en Dr. Schlecte (selv stråtagsejer) vidt og bredt fortalte om, hvordan en menneskeskabt svamp havde bredt sig fra industrien via vandløbene ud til tækkerøernes voksesteder. Her satte de sig på stråene. Når stråene blev lagt op på taget gik disse svampe straks i gang med nedbrydningen og forårsagede en kraftig nedsættelse af stråtagets levetid. Han oprettede en stor hjemmeside med skrækindjagende billeder af forrådnede tage og nedbrudt stråmateriale og påstod af størstedelen af alle stråtage allerede var befængt.

Den historie fortaltes både på TV og i mange aviser, så mange stråtagsejere blev dybt bekymrede. Mængden af stråtagsarbejde i Tyskland faldt drastisk. Der var tækkefirmaer, som desinficerede deres stiger og værktøj, før de gik videre til næste arbejdsplads for at hindre spredning af svampen.

I forbindelse med, at jeg var i Holland for at forsøge at sælge mine tækkeskruer, mødte jeg Henk Horlings, som da kort forinden var blevet sat til at styre et sekretariat for de hollandske tækkefirmaer. Han fortalte mig bl.a., at han mente, at ikke alle ulykker skyldtes stråenes kvalitet, men at den hurtige nedbrydning af stråtage også skyldtes vand, der kom fra husets indre i form af damp, der kondenserede i stråene på sin vej ud af bygningen. Det troede jeg dog ikke på.

RÅD IND PÅ LIVET

Kort efter fik jeg selv problemet med råd ind på livet. Et sommerhus, jeg havde tækket med brandsikring ovenpå spær var pludselig råddent ind til bindingen – efter 7 år! Jeg var rystet, men der var ikke nogen vej udenom. Taget måtte omtækkes.

Under nedtagningen af det rådne tag, brugte jeg tid på at prøve at undersøge, hvad der var sket. Det tydeligste tegn fremkom da rygningen blev fjernet. Jeg brugte dengang armeret plastfolie som underlag for min lyngrøgning. Da lyngen og plastfolien var væk, viste det sig at rørene lige under var pladdervåde – og det var ikke på grund af regnvand. Fugten måtte komme indefra! Henk Horlings havde ret!

I de følgende år viste der sig en kraftig statistisk overvægt i hurtig nedbrydning hos tage med en underliggende lukket brandisolering (gipspladeløsningen). Der var dog også eksempler på nedbrydning i tage helt uden brandisolering eller udnyttet loftsetage. Et resultat var, at rigtig mange tækkefirmaer holdt op med at udføre brandisoleringer, da risikoen for et dårligt resultat var stort.

DRØMMEN BRAST

Dermed var den gamle drøm om nedsatte afstandskrav for stråtage efterhånden brast, for den eneste vej hertil har altid været at kunne overbevise myndighederne om, at nu kan vi lave et stråtag, som ikke udvikler sig til en eksplosionsagtig brand i løbet af få minutter.

I Holland var man samtidig begyndt at tække på plade i stedet for på en lægtekonstruktion – altså også et lukket system. Også her oplevede man massive problemer med nedbrydning.

Derfor gik jeg i meget lang tid og spekulerede på, om det skulle være muligt at brandisolere, men bevare en vis ventilering, så kondensering af vanddamp fra husets indre ikke skete inde i taget.

Så var det, at vi skulle reparere den båd!

En række forsøg i småskala det næste halvårs tid overbeviste mig om, at glasvæv under stråtaget understøttet af ekstra isolering med stenuld i kanterne kunne holde til en stråtagsbrand på lige fod med

Ruud Conijn er her i gang med at tække det første tag, der blev brandsikret med Sepatec.

Brandtest i 2003. Det Sepatec-brandsikrede prøvehus bestod prøven, som blev nøje overvåget af DBI. Siden da har Sepatec været godkendt som brandsikring.

de andre brandisoleringstyper, der var kendt. Sammen med Carlo satte jeg et større projekt i gang, så DBI kunne vurdere vores system. Det lykkedes i foråret 2003.

DBI ANBEFALER

Systemet, som vi kaldte Sepatec blev anbefalet af DBI – ikke godkendt, idet der ikke er stillet officielle regler for, hvordan en brandisolering skal virke.

I starten var det egentlig ikke tænkt som et projekt for egen vindings skyld, men det viste sig hurtigt, at der ville være et stadigt fremtidigt arbejde med at overvåge systemet, udvikle det, efterhånden som erfaringer indløb, og få disse erfaringer kommunikeret. Der skulle også laves aftaler med forsikringselskaber, så der også kunne være et økonomisk incitament til at bruge vores brandisolering.

Desuden viste det sig lige med det samme, at det gik helt galt, hvis et tømrerfirma lagde brandisoleringssystemet op, så det lå parat, når tækkemanden gik i gang. Et stort minus ved systemet er jo netop, at man skal udvise stor agtpågivenhed for ikke at skade det ved at lave huller eller trykker store buler i branddugen. Glasdugen viste sig også stærkt vandsugende, så også god afdækning skulle man tænke på. Altså egentlig kun til gene for tækkemanden og umiddelbart svært at få ekstra penge for.

Der var kun én løsning. Systemet skulle oplægges af tækkemænd, så de kunne tjene det nødvendige beløb både for montering og for genen ved at skulle arbejde oven på brandsikringen bagefter.

PATENT PÅ SYSTEMET

Carlo og jeg blev derfor enige om at patentanmelde systemet og indføre certifikater, som kunne udstedes til kunden bagefter som garanti for en korrekt udført Sepatec brandsikring. Carlo skulle så forhandle branddugen og holde styr på udstedte certifikater.

Siden blev der på tækkeorganisationernes foranledning indført regel om, at mindst én mand pr. tækkefirma skulle have været på et kursus i oplægning af vort brandisoleringssystem, for ved foretagne syn og skøn blev der konstateret for mange fejl og for meget sjusk.

I løbet af årene 2005 – 2007 udbredtes brugen af Sepatec, så størstedelen af beboede bygninger blev brandsikret med det system. På et tidspunkt oplagdes på et år ca. 150.000 m². Det var i årene før finanskrisen, hvor der var rigtig travlt. De senere år har det årlige oplæg af Sepatec brandsikring ligget på ca. 100.000 m².

Mange lange diskussioner tækkemændene imellem om årsagen til råd og for hurtig nedbrydning har efterhånden grundfæstet sig i en mere nuanceret viden.

Det er ikke lykkedes i Danmark at hente penge til forskning og undersøgelser, men den erfaring, der har ligget hos de enkelte tækkefirmaer er blevet delt, så vi nu ved at der ikke kun er én årsag til råd. Der er mange!

TRE FAKTORER VIGTIGST

Jeg vil gerne nævne de 3 faktorer, som jeg tror, er vigtigst for lang levetid:

1. Kondens indefra er én faktor. Hvis der ikke er en helt tæt dampspærre til at forhindre dampindtrængning i taget er ventilation bag stråtaget vigtig. Ventilation har desuden generelt betydning for stråtagets udtørring.
2. God hældning på de enkelte strå er vigtig for at minimere fugtens indtrængningsdybde, når det regner.
3. Stråtagets overflade skal være luftfyldt ca. 10 cm ind. Så tørrer det hurtigere efter regn.

På det allerseneste er Sepatec her i sommer på ny blevet brandprøvet hos DBI. Nu er Sepatec ligestillet med brandsikring i form af en EI30-konstruktion, der er lagt tæt mod stråtaget. (Den afprøvning, der foregik i 2014, hvor EI30 konstruktionen bestod i 2x18 mm krydsfiner – altså pladetækning).

Det åbner jo helt ny muligheder for faget. Fem meter til skel betyder jo, at et stråtag kan ligge på de fleste parcelhusgrunde – og vi kan nu tilbyde både en ventileret og en ikke-ventileret løsning!

Det er bare med at få den nyhed kommunikeret ud så hurtigt som muligt. ■

Carlo F. Christensen A/S

SEPATEC®
BRANDSIKRING
- SYSTEM

EFFEKTIV BRANDSIKRING TIL STRÅTAG

Med Sepatec kan du tilbyde dine kunder brandsikring med store fordele

HØJ SIKKERHED
Brand udvikler sig
langsommere

LAVT AFSTANDSKRAV
Afstandskrav nedsat
fra 10 til 5 meter

BILLIG FORSIKRING
Op til 50% rabat på
brandforsikringspræmien

Vi leverer byggematerialer af høj kvalitet til tækkemænd og stråtagsejere

8638 7666

www.carlofchristensen.dk

VICEPRÆSIDENT I SYDAFRIKA

I verdens største stråtagsland har tækkelaugene holdt 10 års jubilæum med besøg af præsident og vicepræsident fra ITS

TEKST OG FOTOS: MICHAEL ANDERSÉN, FORMAND FOR DET SVENSK TÆKKELAU

Som vicepræsident for International Thatching Society (ITS) var jeg inviteret til det sydafrikanske tækkelaug, TASA's 10 års jubilæum sammen med præsidenten for ITS, Nigel Turton og vores hustruer. Vores gode kolleger John Smith og hans hustru, June, foreslog at vi tog nogle ekstra dage dernede og tilbød, at vi kunne bo hos dem i deres gæstehus. Det takkede vi ja til.

Vi fløjede med billigste fly via Dubai, hvor vi tog et stop for at se skyskrabernes by. Alting syntes større, specielt bygningerne i centrum af metropolen, og selvfølgelig måtte vi besøge den højeste – Burgh Kalifa. Med sine ca. 800 meter er det en seværdighed: Det højeste menneskeskabte element i verden. En elevator to os 9 meter i sekundet til 149. etage, som rummer det højest placerede udsigtsdæk i en højde på 555m over jorden.

Jeg nærmest kravlede hen til vinduet for at se ned på de omkringliggende skyskrabere, der tidligere var kæmper, men nu virkede som legetøj. En latterlig høj bygning, tænkte jeg, det føltes så uvirkeligt. Jeg trådte af på naturens vegne, og kunne ikke lade være med at fundere over, om sagerne blev skyllet ud gennem rørene for derefter at falde direkte ned, 555 meter, nå en tophastighed på 66 meter i sekundet og ramme kloakkerne i løbet af 10 sekunder..?

GULDKORT TIL TOGET

Efter sightseeing i Dubai landede vi i Johannesburg, Sydafrika, tog toget til Centurion, hvor jubilæet blev afholdt. Mens vi prøvede at købe billet, glippede to afgangene. Det var ikke for nybegyndere at købe en togbillet. Men ved hjælp fra en venlig ansat fik vi et års-guldkort, for det var nødvendigt til bare en enkelt tur! Vi blev samlet op på stationen og kørt til Forever Hotel for at møde vores sydafrikanske venner.

Den første aften forsøgte vi at løse samtlige problemer omkring tækning og politik generelt, mens kasser med fremragende vine fra Cape regionen, doneret af Jason Lucas, hjalp på diskussionslysten. Han fortalte om stråtag i Namibia, hvor han har startet en national tækkeskole. Godt klaret, måske får ITS et nyt medlem inden længe.

Næste formiddag afholdte TASA generalforsamlingen. John Smith overtog posten som formand efter Berthus Niewenhuis. Debatten gik derefter derudaf, især om hvorvidt det er nødvendigt med certificering af tækkefirmaer og materialer, og hvordan det i så fald skulle håndteres.

Nigel og hans kone Amanda ankom efter at have været 20 timer undervejs. Nigel og jeg var bæret over at få tildelt en post i den jury, der skulle vælge vinderne blandt 120 fantastiske tækkerier, alle fin præsenteret med fotos. Efter et mindre computer-sammenbrud og en runde drinks, havde vi fundet vinderne.

TÆKKEVEJLEDNING PRÆSENTERES

Vi klædte alle om til sort habit og aftenkjoler, det var blevet tid til fotografering af æresmedlemmerne og deres gæster.

Med Abrie Visagie som aftenens vært, havde vi en dejlig middag i balsalen, kun afbrudt af taler mellem serveringerne. Thatchers Guide, den sydafrikanske tækkevejledning blev præsenteret efter et par års arbejde med den. Både TASA-medlemmer og ITS-repræsentanter fik et eksemplar, hvilket jeg takker for. Herefter blev hovedforfatterne John Smith og Liesl Schoon takket for deres indsats med bogen.

Den afgangende formand holdt sin tale, efterfulgt af den ny formand. Nigel holdt også som formand for vores internationale "klub", ITS, en fin tale med præsentation af tækning fra hele verden og ITS værdier i forhold til kvalitet og certificering.

Jeg præsenterede det danske blad TÆK og uddelte kopier, dog havde jeg langtfra medbragt nok, så jeg lovede at sende flere.

Diskussionerne fortsatte resten af natten, og denne gang blev et par idéer husket. Det kunne være en god idé at udveksle vores magasiner imellem landene og endda have en ITS spalte i hver udgave.

LANGE AFSTANDE

Vi tog tidligt afsted fra Centurion i Pretoria, med kurs mod Kwa-Zulu Natal, den region hvor John Smiths farm og tækkefirma holder til. På kortet så det ud til at være tæt på, men det var en fire timers køretur i Johns komfortable bil. Vores lande har forskellige udfordringer – jeg tror at sydafrikanske tækkemænd tilbagelægger flere kilometer på en måned, end jeg gør på et helt år.

På turen tilbage fortalte John os om et problem, de har i Sydafrika med pop-up firmaer, der udfører mangelfuldt arbejde, og kort efter forsvinder og efterlader ejeren uden garanti, når stråtaget falder fra hinanden.

Et bedre stykke arbejde blev præsenteret for os ved næste stop, The LaLanathi Guest House and Wedding Venue, hvor Johns firma har udført en del forskellige tækkearbejder. Absolut pragtfulde tagkonstruktioner med spænd på over 14 meter, kun støttet af vægpæle gravet ned i jorden og fundamenteret med beton.

De bruger også beton som standard til rygninger. På dette sted, så det dog ud til, at der var saltudtrækninger fra rygningen, der gav hvide striber i taget. Nigel tog en prøve for at finde ud af om det var tilfældet, eller det skyldtes en biologisk påvirkning.

UDTALT GÆSTFRIHED

Da vi ankom til Thatchers Rest, familien Smiths gæstehus på Biggarsberg farmen, gjorde synet af søen, bjergene og selvfølgelig stråtagene os målløse. Vores værter gæstfrihed ville ingen ende tage. På trædækket ude på søen holdte vi braai (grill over åben ild på afrikaans). Den næste dag, efter en god nats søvn akkompagneret af kvækkende frøer, tog John os med rundt for at se hvor hans rør gror, og for at se udsigten fra bjergtoppen kaldet "Utsichten".

I hans lade var kvinder i gang med at rense og klargøre rørene, beskære og bundte dem. Alt sammen ved håndkraft. Kvinderne havde smurt sig ind i rødt ler som beskyttelse mod solen, hvilket fik dem til at se lidt uhyggelige ud i skyggen fra laden.

Johns familie sluttede sig til os til frokost på Lions Lodge, og senere samme aften på vildtsafari i Nambiti vildtreservat. Jagthyttene var et fantastisk sted, som også berettiget vandt TASA prisen for store bygninger. Alene vores værelse var 6 meter til kip med den smukke konstruktion og tagrør synlig på undersiden.

Vi tog på vildtsafari to gange om dagen, for at se "The big 5" OG tusindevis af kvadratmeter af stråtag. Alle jagthytter var stråtækte, og John viste os en af de nyeste udsigtspavilloner.

På vores vej tilbage fra safarien kørte vi til The Didima – et safariresort som Johns firma tækkede tilbage i 2001, beliggende ved foden af Lesotho Bjergene. Det var endnu et enestående, stort anlæg med mange tækkede hytter og fabelagtig udsigt.

Efter endnu en skøn nat på Biggarsberg farmen, rejste vi tidligt for at køre til Durban og nå vores fly hjem igen. På turen stoppede vi ved to af Johns byggepladser. Det første sted var ved et motorvejsstop, hvor en kuppel var ved at blive tækket. Vores andet stop var en slags Shangri La – The Phezulu Game Estate, der lå på en bjergtop lige udenfor Durban. De var et lokalt samfund hvor alle bygninger havde stråtag og ingen rette vægge, der skabte et vidunderligt syn, hvor vilde dyr græssede plænerne.

Dette var den perfekte afslutning på vores besøg i Sydafrika, og jeg vil endnu engang takke vores værter for at invitere os og for deres store gæstfrihed. ■

KUNDERNE VIL HAVE TÆKKEMÆND MED BYG GARANTI

I 2011 viste en undersøgelse foretaget af YouGov Zapera, at 76 % af dine potentielle kunder foretrækker håndværkere med Byg Garanti. Er du medlem af Dansk Byggeri og Dansk Tækkemandslaug er dit arbejde dækket af Byg Garanti. Det betyder, at du kan bruge Byg Garanti logo og kampagnemateriale i markedsføringen af din egen virksomhed. Er du ikke medlem, så skynd dig at blive det – det betaler sig! Læs mere om fordelene ved at kunne tilbyde Byg Garanti på bygggaranti.dk

BRANDIMPREGNERING PROBLEMER MED AFSTAND TIL SKEL

Her kan MAGMA-FIRESTOP typisk hjælpe til en dispensation.

Vi har Rigtig meget erfaring med manglende afstand til skel.

Ring for hjælp. tlf.: 62219600

www.magma-firestop.dk

BINDEDAG

med faget i fokus

En informationstæt formiddag med god debat og nærkontakt med tækningen på Vadehavscentret var, hvad årets Bindedag bød på – knap 100 deltog

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Langt ude på landet, der hvor marsklandet begynder at flade ud, ligger et meget specielt forsamlingshus: Helt for sig selv, ikke midt i en landsby, men ude på en mark, så dansksindede kunne synge fædrelandssange og lægge planer uden at tyskerne kiggede ind ad vinduerne, da Sønderjylland i 56 år var en del af Tyskland.

Hviding Forsamlingshus ligger få kilometer fra Vadehavscentret og var derfor valgt som rammen om dette års binnedags første etape, nemlig debat om tækkebranchens fremtid: Hvordan sikres den fremgang, der er nødvendig for at have en uddannelse, højne kvaliteten og samtidig få meget mere nybyggeri med strå på taget, som jo er branchens erklærede mål.

Efter et solidt morgenbord og velkomst blev debatten skudt skarpt i gang af den tidligere chef for DR's TV Provinsafdeling, Per Krogh Simonsen. Per har været chef for mangt og meget og har det seneste halve år haft fingrene dybt i tækkefadet som konsulent for Straatagets Kontor.

PROVOKATION

"Hvis tækkebranchen var en virksomhed" lød den lidt provokerende overskrift, og Per Krogh Simonsens væsentligste pointer kan læses på de følgende sider. Det var et indlæg om ledelse og mangel på

samme, om nødvendigheden af at sætte sig klare mål og arbejde for at nå dem og et klart og kærligt spark bagi til en branche, som udenforstående har svært ved at finde og forstå.

"Er det det ene eller andet laug eller Foreningen Straatag, Straatagets Kontor eller en af de tækkevirksomheder, hvis hjemmeside har overskriften Dansk Tækkemandslaug OG Tækkelaug... Tja...", lød det fra oplægsholderen.

Krogh Simonsen havde åbenbart en pointe med at appellere til mere klar ledelse af tækkebranchen, for ingen kastede sig over ham med kritiske eller skeptiske kommentarer. Tværtimod virkede det til, at de lyttende tækkemænd var enige i hovedbudskaberne.

Der var en udpræget vilje til at drøfte, hvad der kan gøres ved det, og hvilke sten på vejen, der gør, at de to laug har svært ved at finde sammen i én organisation for tækkemestre.

FAKTA EFTERLYSES

Debatten bølgede frem og tilbage, og det viste sig temmelig hurtigt, at der er flere udlægninger af de samme faktiske kendsger-

Der var enighed om, at man godt måtte være imponeret over tækningen af Vadehavscentret.

ninger og hændelser, bl.a. og ikke mindst om, hvem der betaler for uddannelsen og om denne kunne køre, uden at Dansk Byggeri var involveret.

Bestyrelsesmedlem i Straatagets Kontor, arkitekten Sven Jon Jonsen, blandede sig i debatten og sagde, at der var behov for afklaring af disse helt basale forhold for overhovedet at komme videre.

Sven Jon Jonsen foreslog derfor, at der skulle træffes beslutning om at udarbejde en såkaldt hvidbog, dvs. en skrivelse, som objektivt og faktisk beskriver, hvordan de forskellige ting forholder sig.

Eksempler på, hvad en sådan hvidbog skal forklare:

- Hvem betaler for uddannelsen?
- Hvad skal der til for at etablere og drive en uddannelse?
- Hvorfor er Dansk Tækkemandslaug medlem af Dansk Byggeri?
- Hvad medfører et sådant medlemskab?
- Hvorfor er Tækkelaug ikke medlem af Dansk Byggeri...? osv.

Forslagsstilleren fik selv æren af at udarbejde denne hvidbog, som fremlægges på et fælles møde for de to laugs bestyrelser den 23. september.

Foto: Jette Beilium

Dem, der ikke deltog i den faglige debat om formiddagen, var på guidet tur i Vadehavet og er her på vej hjem.

DM i rørkast

I næste udgave af Tæk vil de væsentligste informationer fra hvidbogen blive videregivet i artikler, ligesom der naturligvis vil være referat og konklusioner fra laugenes fælles møde. Her forsøger de to bestyrelser bl.a. at afklare, om der er mulighed for at finde sammen i én organisation.

Artiklen på side 20, "Fakta om uddannelsen" afklarer de helt basale kendsgerninger i forhold til finansiering og drift af tækkespecialt, og på siderne 28-30 er der mere konkret information om uddannelsen under Træfagenes Byggeuddannelse på Den jydsk Haandværkerskole.

De to formænd berettede efterfølgende om arbejdet med certificering, og Hanne Koblauch Christensen fra Byggeriets Uddannelser holdt oplæg om vigtigheden af, at der kommer flere elever i faget.

Efter en solid frokost var der DM i rørkast, som i år blev vundet af André Tønder fra Jørund, og det var først og fremmest blevet tid til at se nærmere på tækningen af Vadehavscentret.

På de næste sider bringer Tæk oplægget "Hvis tækkebranchen var en virksomhed" i en kort version og herefter følger basale fakta om uddannelsen. ■

“Hvis TÆKKEBRANCHEN var en virksomhed...”

TEKST: PER KROGH SIMONSEN
FOTOS: HANNE ENGELSTOFT

Måske en lidt provokerende overskrift, for tækkebranchen er selvfølgelig ikke en virksomhed. Men mekanismerne – for enten at få succes eller fiasko – er ifølge de erfaringer jeg har, fra både erhvervslivet, Danmarks største kulturinstitution, og som leder af en frivillig idrætsorganisation, præcis de samme. Uden dygtigt lederskab, en fælles vision, og nogle klare mål der giver mening for den enkelte, kan succeserne være svære at få øje på.

Som jeg ser tækkebranchen i dag, er den en spillevende organisme, bestående af nogle hundrede stolte énmandshære – nogle kalder Jer for "Lykkeriddere". I er grupperet i nogle mindre subkulturer, der i kraft af en stærk passion, stor håndværksmæssig dygtighed, faglig stolthed, og en stor frihedstrang i livet, har formået at udvikle og holde et 5.000 år gammelt håndværk i live. Det er i sig selv en fantastisk bedrift!

TÆKKEBRANCHENS STYRKER:

- En stærk VISION om at fordoble antallet af tækkede m² i Danmark i 2023!
- Bevarer, udvikler og forbedrer en til stadighed unik håndværksmæssig kulturarv, så stråtaget er et reelt, konkurrencedygtigt alternativ til andre tagtyper.
- Kan levere klima-, miljøvenlige og bæredygtige stråtagløsninger til det danske byggeri.
- Der findes højt kvalificerede fagfolk, som kan levere top kvalitet.
- Kvalificerede og dygtige formænd for både DTL og TL.
- Et branchekontor, der udbreder kendskabet til – og sætter stråtaget på den offentlige dagsorden, og sørger for en ret markant profilering i pressen.
- Snart kommer der spritnye specifikationer, der formidler bedst tænkelig viden om korrekt udført tækning – den nye tækkevejledning.
- Uddannelsen i Hadsten, og nu også en voksen uddannelse.
- Afstandskrav bliver halveret, og en certificering er på vej.

TÆKKEBRANCHENS SVAGHEDER:

- Synlighed: Hvem ER Tækkebranchen? Hvem træffer de vigtige beslutninger på fagets vegne. Er det "Dansk Tækkemandslaug", eller "Tækkelaug", eller "Foreningen Straatag i Danmark", eller "Straatagets Kontor" – eller besluttes der på kryds og tværs?
- Den ene halvdel af branchen har splittet sig i to laug.
- Den anden halvdel er slet ikke med i et af laugene – og en del af dem, er de unge som fremtiden skal bygges på.
- Og så er der en lille gruppe, der ikke laver ordentligt arbejde – og der er tilsyneladende ingen sanktionsmuligheder.
- Manglende tvungen certificering og kvalitetskontrol.
- Forvirring omkring garantiordninger

Spørgsmålet er bare, om I som branche evner – og er klar til – at samarbejde for at udnytte de styrker I har, og dermed forløse det store potentiale, som fremtiden efter min mening byder på?

Jeg har analyseret Jeres branche ud fra det kendskab man kan få, dels ved at Google branchen, læse bladet "Tækkemanden", og alle "TÆK" udgivelserne fra 2013 og frem til i dag, og ikke mindst, ved at stille hundredevis af spørgsmål til Jørgen Kaarup på Jeres branchekontor.

Min oplevelse af Tækkebranchens vigtigste **STYRKER-SVAGHEDER-MULIGHEDER OG TRUSLER** i den fremtid I bevæger Jer ind i, har jeg listet op her:

TÆKKEBRANCHENS MULIGHEDER:

- Danmark er Europas 3. største tækkeland = potentiale!!
- Omverdenens vedholdende fokus på bæredygtigt byggeri.
- Interessen for stråtag generelt er stigende hos arkitekter og bygherrer.
- Ny afstandsregel skaber rigtig mange flere muligheder.
- I HAR en mulighed for at få styr på Jeres organisation i ét fælles Laug!
- I KAN udforme en klar vision, opstille mål og strategier.

TÆKKEBRANCHENS TRUSLER:

- Manglende omstillingsvilje og parathed hos mange enkeltpersoner og grupperinger, samt interne slagsmål, der er synlige for både Jeres kunder, leverandører, interessenter, samarbejdspartnere og ... især Jeres konkurrenter!
- Branchen fremstår derfor svag og uprofessionel i sin organisering og i sit samarbejde
- At en stor udenlandsk spiller udnytter Jeres relativt svage brancheposition, til at gå ind og sætte sig på det danske marked, med en helt anden tilgang til pris, kvalitet og ikke mindst samarbejde.
- Manglende organisering af halvdel af branchen.
- Manglende kvalitetskontroller.
- Alle myterne om brandfare, dyre forsikringer, vedligehold og priser trives stadig!

Det var stort set det billede af tækkebranchen, jeg præsenterede, og som vi diskuterede ud fra på Bindedagen, hvor der var stor enighed om, at dens udlægning af situationen for branchen ramte... *lidt* for meget plet!

I har rigtig mange muligheder, men også svære udfordringer. Den største er, at I er NØDT til at finde en model for Jeres branchestruktur med en anerkendt, fælles, tværgående ledelse af alle vigtige brancheforhold.

For uden en stærk ledelse af branchen, bliver I ganske enkelt ikke gearret til den vækst som er nødvendig, for at nå Jeres vision og mål, om en fordobling af tækkede m² i Danmark i 2013.

Nu er spørgsmålet så, om I er klar til at **gå sammen** om at bygge branchen op...?

Har I **modet** til at lede – og dermed forandre branchen – ved at stå fast på nogen stærke værdier som **åbenhed, tillid** og **tværgående samarbejde**? Rense ud i **skjulte dagsordner, magtkampe** og **dårligt håndværk**, som platform for en ny struktur for Jeres fag?

En struktur der giver mening, og som får samlet branchen og forløst det kæmpe potentiale i bogstavelig talt sidder overskrævs på hver eneste dag?

Hvis **JA** til det, har I en fantastisk mulighed for en gylden fremtid for Jeres helt unikke håndværk, for Jeres branche, og for Jeres individuelle virksomheder.

Hvad er Tækkebranchens største forhindring, spørger nogen mig om?

Mit svar er, at det hverken er manglende uddannelse, dårlige strå, eller udenlandske aktører.

Det er Jer selv!

“Survival of the fittest, den stærkeste overlever” – sagde Darwin. Er det så klogskab, styrke, mod, hurtighed, snu, faglighed eller stolthed, der sikrer overlevelsen?

Nej, det er kun én eneste ting: Evnen til at kunne håndtere forandringer og tilpasse sig nye vilkår.

Kort sagt: Forandringsvillighed! At ville se virkeligheden i øjnene, hvor ubehagelig den end måtte være....og så agere på den!

Af hele mit hjerte ønsker jeg tækkebranchen al mulig held og lykke med det arbejde der venter forude, og jeg håber og tror på, at det nok skal lykkes! ■

OM PER KROGH SIMONSEN:

Stråtaget har siden min barndom i Nordvestsjælland i 1950'erne altid fascineret mig. De var over alt, og det var eventyrets tag med mange beboere; både trolde og hekse var der plads til i min fantasi. Og siden har jeg som voksen fuldt med i stråtagets liv og udvikling.

Så da Jørgen Kaarup fra Jeres branchekontor spurgte, om jeg ville lave en "kærligheds analyse" af tækkebranchen, kunne jeg ikke sige nej. Jeg blev voldsomt nysgerrig, og brugte mange, mange timer på at finde ud af hvem I er, og på at forstå Jeres kultur.

Jeg har været over 50 år på arbejdsmarkedet, hvor jeg, som uddannet TV tekniker, var med helt fra starten af TV's historie i Danmark. Det blev først til egen virksomhed i slutningen af 60'erne og senere til 42 år i DR, de 30 år som programchef for en række afdelinger. Lige fra TV-Sporten i starten af 90'erne, til TV-Regionsafdelingen i 00'erne, for at slutte mit DR virke af som chef for opbygningen og driften af den nye B&U afdeling i Aarhus, indtil jeg gik på pension i 2015.

Nu arbejder jeg som selvstændig ledelseskonsulent og foredragsholder, for der er alt for megen erfaring, og alt for mange gode historier, der skal deles med andre.

Danmarks mest solgte

F350H

Fuchs

AVANT
600

AVANT
STALDKAT

Fra 13 hk – 68 hk
Bredde fra 79 cm
Stor løftekapacitet fra 800 kg.
Lille egenvægt fra 800 kg.
Brugte på lager fra 50.000 kr.
Over 100 forskellige redskaber
Den perfekte medhjælper
Finansieringseksempel:
20% udbetaling – 20% rest
kun **36,00** kr. pr. dag.

Sorring
Maskinhandel A/S

Jylland – Fyn ☎ 86 95 75 22 Sjælland ☎ 59 65 60 37
www.sorring-maskinhandel.dk

FAKTA OM UDDANNELSEN

TEKST: JACOB VAD, BYGGERIETS UDDANNELSER OG JØRGEN KAARUP, STRAATAGETS KONTOR
FOTO: HANNE ENGELSTOFT

Næsten hver gang, tækkemænd mødes, er der tilbagevendende debat om uddannelsen, herunder i høj grad, hvem der egentlig betaler til den – og om uddannelsen ville kunne drives uden om Dansk Byggeri, fordi denne debat som oftest er en del af diskussionen om, hvorfor der er to laug...

Derfor blev der på årets binnedag besluttet at udarbejde en såkaldt "hvidbog", dvs. en samling af fakta. Arbejdet udføres af bestyrelsesmedlem i Straatagets Kontor, arkitekt Sven Jon Jonsen, og det præsenteres for de to laugs bestyrelser på et fælles møde i slutningen af september (mere herom i næste udgave af Tæk).

Allerede i dette nummer iler vi med facts om uddannelsen:

Grundlæggende er det vigtigt at forstå, at tækkespecialet er en del af en statsstøttet erhvervsuddannelse, der i dette tilfælde primært afvikles på Den jyske Haandværkerskole. De tekniske skolers undervisning og drift reguleres af Lov om Erhvervsuddannelser, og det er et såkaldt *fagligt udvalg*, der overvåger og bestemmer uddannelsens indhold.

De faglige udvalg er en del af "Den danske Model", dvs. at det er arbejdsmarkedets parter, der nedsætter udvalget. I tilfældet tækkespecialet er det Dansk Byggeri og 3 F, der er disse parter. Haandværksrådet/Dansk Haandværk har ikke en tilsvarende ret til at nedsætte faglige udvalg.

HVEM BETALER..?

Den korte version er, at skoleundervisningen betales af staten, at kost og logi på skolen i Hadsten betales af *Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB)*, som alle CVR-registrerede virksomheder betaler til, og løn til lærlingen betales af *tækkefirmaet*, som derefter får penge fra kunden for det arbejde, lærlingen er med til at udføre.

I praksis er der flere udgifter forbundet med at uddanne en tækkemand, så her er den mere detaljerede gennemgang:

SKOLEUNDERVISNINGEN

Skoleundervisningen er gratis. Skolerne er selvejende institutioner. Undervisningen i erhvervsuddannelserne finansieres gennem taxametertilskud fra staten til skolerne.

Taxameteret skal dække alle udgifter der er forbundet med undervisningen, lønninger – lærer, leder, evt. værkstedassistent (inkl. ferie, pension etc.), materialer, værktøj, IT, m.m.

Da svendepøven nu ligger på sidste skoleophold, skal taxameteret også dække en række af udgifterne til svendepøven fx tilsyn og materialer.

DRIFT AF DET FAGLIGE UDVALG

Det faglige udvalg varetager en række arbejdsopgaver der er fastlagt i lovgivningen. Udvalget består af 4 medlemmer udpeget af Dansk Byggeri og 4 medlemmer udpeget af 3F.

Det faglige udvalg sekretariat-betjenes af Byggeriets Uddannelser, der er ejet af Dansk Byggeri og 3F.

De to organisationer afholder udgifter til deres repræsentanters arbejde i det faglige udvalg.

SKOLEHJEM

Det faglige udvalg anbefaler, at tækkelever tager alle skoleophold i hovedforløbet på Den jydsk Haandværkerskole i Hadsten. Eleven kan du bo på skolehjem, hvis der er lavet en aftale med virksomheden, og begge parter synes det er en god ide. Også selvom DjH ikke er den nærmeste skole. Virksomheden får egenbetalingen refundert via AUB. Den nye regel gælder fra januar 2015.

VÆRKTØJ OG BØGER

Betales af eleven.

I første omgang betaler praktikvirksomheden for værktøj og bøger. Virksomhed og elev aftaler derefter en rimelig ordning eller værktøjsskonto for afregning af værktøj og bogpakke.

Derudover stiller virksomheden en række værktøj til rådighed for eleven i forbindelse med skoleopholdene.

VÆRNEMIDLER OG SVENDEPRØVE

Ved påbegyndelse af uddannelsen er virksomheden ansvarlig for, at der udleveres passende sikkerhedsfodtøj og andre personlige værnemidler, høreværn, sikkerhedsbriller mm. til eleven.

Personlige værnemidler skal ikke medregnes på værktøjsordningen eller -kontoen.

Forud for en svendeprøve skal den virksomhed, som eleven har uddannelsesaftale med ved uddannelsens afslutning betale et svendeprøvegebyr, der dækker udgifterne for afviklingen af svendeprøven. ■

**MERE OM LØN, LØNREFUSION OG
UDGIFTER TIL SVENDEPRØVEN PÅ SIDE 30**

En arkitekt besøger Vadehavscentret

En arkitekts øjne ser interessante detaljer, som her videregives efter besøg på byggepladsen i Vester Vedsted på årets Bindedag

TEKST OG FOTO: SVEN JON JONSEN, ARKITEKT MAA & BESTYRELSESMEDLEM, STRAATAGETS KONTOR APS

Vadehavscentret blev etableret i 1992 og er en selvejende institution, som ligger i landsbyen Vester Vedsted inden for diget mod Vadehavet og Nordsøen. Centret drives af Fonden Vadehavscentret og formidler og udstiller Vadehavets natur og historie. Centret driver desuden en naturskole, mødevirksomhed og har små lejligheder til forskere.

Esbjerg Kommune stiller grund og bygninger til rådighed for Vadehavscentret.

Vadehavet er en af Danmarks Nationalparker og et unikt naturmiljø, som har fundamental betydning for millioner af trækfugle. Området er blevet optaget af UNESCO som et verdenskulturvarvsområde.

Det eksisterende center skal transformeres og udbygges til ca. 1.000 m² bebygget areal. Dette sker i overensstemmelse med landskabets karakter.

Centret ombygges, så det passer ind i landskabet og den barske natur.

Det nye Vadehavscenter forventes at åbne i begyndelsen af 2017 og skulle gerne tiltrække flere besøgende, som nu også kommer for at opleve Vadehavet som Verdenskulturarv.

Det nye Vadehavscenter er gjort muligt i et samarbejde mellem Esbjerg Kommune, Realdania, A. P. Møller Fonden, Arbejdsmarkedets Feriefond, Friluftsrådet, Louis Petersens Legat og Augustinus Fonden.

Ombygningen forestås af arkitektfirmaet Dorte Mandrup, efter at tegnestuen i 2014 vandt byggeriet i konkurrence med 41 arkitektfirmaer.

NR. 1 MED STRÅ

En væsentlig grund til, at Dorte Mandrups projekt vandt, var helt klart valget af strå som materiale. Et citat fra Dommerkomitéens betænkning:

"Projektet referer til tidligere tiders byggetraditioner på egnen ved at anvende stråmateriale i en nyfortolkning. Man foreslår, at de nye bygninger tager udgangspunkt i den eksisterende bygnings formsprog, men i en nytolkning med en meget abstrakt form, hvor alle falder på det nye byggeri beklædes med strå."

Efter en tilpasning af konkurrenceprojektet er der blevet udarbejdet et projekt. Om- og tilbygningen er nu så langt fremme, at bygningskroppene kan opleves.

Det bliver storslået byggeri, et boost til tækkebranchen, for her er der et af de første eksempler i Danmark på, at det kan lade sig gøre at benytte stråtag til bygninger med et nutidigt udtryk. Det er set i mange år, ikke mindst i Holland, og derfor er det glædeligt, at det er brudt igennem i Danmark. Dorte Mandrups Tegnestue kan være med til at ryste det lidt "gammelhusagtige" omdømme, som branchen har på sig.

FLERE NYE STRÅTAGE

Hvis det lykkes, sammen med generel oplysning om miljøfordele og bæredygtighed, forøget isolering, brandsikring af stråtage og nu også minimeret præmie til brandsikring, så vil der komme flere bygninger i Danmark, som med en selvfølge er tækket med strå.

I arkitektbranchen tales der om den 5. facade – tagfladen. De 12 millioner trækfugle som passerer hen over nybygningen må i konsekvens af centrets arkitektur kippe med vingen, når centret passerer.

Til de, som ikke var med på Bindedagen, hermed en opfordring: Kig forbi, se på bygningerne, bliv imponeret som vi blev...

En overnatning på Mandø kan anbefales, en fredelig og særpræget del af Danmark, og giv jeg god tid til også at tage ud og hilse på sælerne.

Transformationen af Vadehavscentrets bygninger fortælles bedst i fotos med forklarende tekster, så de pryder denne artikel. ■

Jeg blev pænt uden for byggepladshegnet, der var livlig aktivitet med oprydning, dagen før binnedagsmødet.

Tagfladen står skarpt – som en udspilet fuglevinge
i et langt træk mod sommerens ynglepladser!
Her dagen før binnedagsmødet.

◀ Stråtaget er kommet ned
i håndhøjde, det er svært
ikke at komme til at klappe
på den tækkede flade.

▶ Overgang fra tagudhæng til
tagflade står skarp og helt lige.

◀ Opbygningen hvor tagfod
og tækket tagudhæng mødes.

▶ Mobiltelefonen blev ikke
brugt til at ringe med, men til at
tjekke hældningen på stråene.

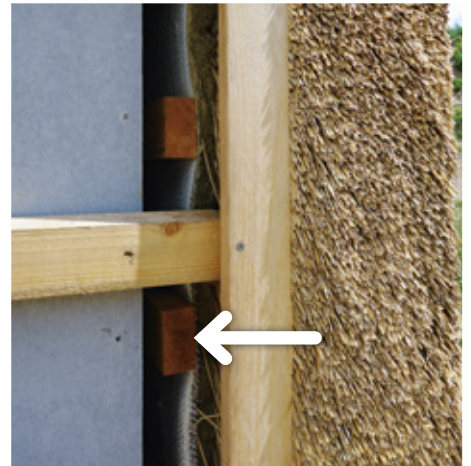

◀ Tagfladen med den imponerende skarpe kant.

▶ Gavlen mod Vesterhavet

◀ Opbygning af tagudhæng, hvor det mødes med den tækkede tagflade.

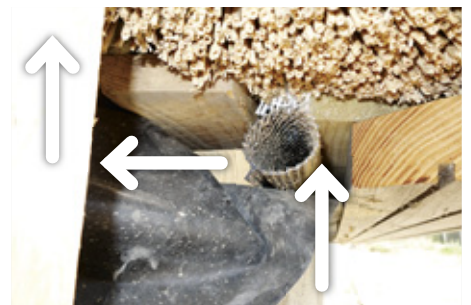
▶ Opbygning af strå, Sepatec lægter og ventilation inden en brandmodstandsdygtig plade. Pilen viser ventilationsspalten.

◀ Her er udhænget bundet med jertråd.

◀ Udhænget fastholdt med patentbånd

▶ Ventilation af hulrummet kommer til at virke helt fint, når den sorte folie er skåret til, ind gennem fuglegitteret og op langs facaden mellem Sepatec og brandmodstandsdygtig plade.

◀ Gavlen i det overdækkede publikumsområde er ligeledes tækket med strå, her bliver det svært at holde pilfingrene i en meters afstand.

◀ Nogle tagflader har for lille hældning og derfor blev stråtag droppet her. I stedet er der fast undertag, som dækkes med træbeklædning. Denne løsning bruges også på nogle af de oprindelige facader.

▶ Her er der så et foto hvor vi kan spørge: find fem fejl. I bliver nødt til at lære noget om sikkerhed.

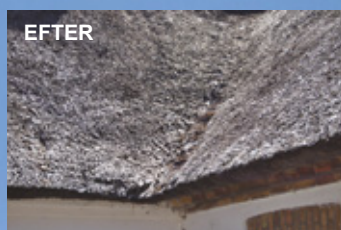
Carlo F. Christensen A/S

BESKYT KUNDENS STRÅTAG MOD RÅD

Tilbyd behandling med Algefri N og fjern alger og mos

Stråtaget på billederne er over 40 år gammelt

Alger og mos nedbryder stråtag, da de forhindrer stråtaget i at tørre op. Et fugtigt stråtag vil rådne. Ved behandling med Algefri N Proff, fjerner man algevækst på stråtaget. Mos kan ikke vokse på stråtaget uden alger. Efter behandling med Algefri N Proff kan mosset let fjernes, og stråtaget tørre op.

AlgeFri N ProFF
Eneste godkendte
og dermed lovlige
algemiddel

20 L. DUNK
FRA 794,- EX. MOMS
(VED KØB AF 24 DUNKE)

Vi leverer byggematerialer af høj kvalitet til tækkemænd og stråtagsejere.

8638 7666

www.carlofchristensen.dk

Tæk sætter på de følgende sider fokus på og bringer fakta om uddannelsen med opfordring til at få flere unge i tækkefaget

TEMA

Bedre end at være tømrer

Andreas Kaspersen ville være tømrer, men blev i stedet tække-lærling og er begejstret: "Et superfag", lyder det fra den 17-årige

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Arne Klüwer er en af de tækkemænd, der har sagt ja til at få en lærling for ganske nylig. Den 1. august kom 17-årige Andreas Kaspersen i lære.

"Jeg kan godt li' at arbejde sammen med unge frem for kun at gå sammen med andre gamle nisser", siger tækkemanden fra Gislev, Fyn og tilføjer med et grin: "Så ka' du ik' få lov at høre P 4, men skal skifte til P 3, så du bliver holdt til ilden."

Arne Klüwer har før haft lærling og regner med, at det kommer ham til gode, at han før har prøvet at præge unge. De seneste år har han haft Lasse Jensen ansat som medarbejder, og skønt ikke uddannet arbejder Lasse nu som en fuldbefaren tækkesvend. Men nu var der

kommet mere arbejde ind, så tiden var kommet til igen at få en lærling.

"Andreas søgte selv pladsen, virkede interesseret, og der var gang i knægten, så efter et par snakke og en slags prøven hinanden af under tækning på Vadehavscentret skrev vi kontrakt", fortæller Arne Klüwer, der var én af de tre mestre, der arbejdede sammen i måneder på det nye Vadehavscenter.

Hvorfor valgte du en læreplads i tækkefaget?

"Jeg ville egentlig være tømrer, men der var ingen praktikplads, og jeg ville ikke i skolepraktik. På skolen i Svendborg kom en ung tækkemand og holdt et oplæg om tækkefaget, og det lød meget spæn-

dende. Så allerede da jeg kom hjem den dag sagde jeg til mine forældre, at jeg ville i lære som tækkemand", siger Andreas Kaspersen.

Vil du hellere være tømrer?

"Nej, nu er jeg taget af det her, det er spændende, jeg har slet ikke lyst til at være tømrer nu, der er for meget samlearbejde – det her, det er godt. Det har været meget positivt overraskende. Det er jo et superfag".

MESTRE GIDER IKKE

Hvorfor tror I, at der både mangler mestre og unge?

Kasper: "Jeg tror, det er mestrene, der ikke gider lære fra sig, de vil ikke have én rendende, der ikke kan det hele. Jeg har hørt fra flere tømrermestre, at de synes, at lærlingen ikke gjorde det godt nok, så var der det ene og andet noget galt, og så var de syge osv."

Arne: "Det er da rigtig træls, hvis man ikke får den rette. Men i dag kan man jo lave et-årig kontrakt, og der er prøvetid på tre måneder, så der er jo tid til fortrydelse. Og så må man jo tage en chance som i andre forhold i livet".

Hvad tror du som mester er økonomisk bedst, en lærling eller én, der kan det hele – du har jo en af hver slags?

"Det er vist nogenlunde det samme, tror jeg. Det kan godt svare sig efter min mening. Hvis man tør gi' ansvar fra sig, så kan man hurtigt få stor gavn af en lærling.

Det var alternativet til at ansætte en svend, for jeg har arbejde til en mere. Det er rart selv at være med til at præge, så han lærer hvordan jeg gerne vil ha' det. Jeg har prøvet at have en svend, som havde været hos en anden tækkemand. Så skal du til at lave om på folk, og det kan være svært at ændre folks vaner", siger tækkemanden fra Gislev.

ET NEDERN FAG

Andreas Kaspersen er blevet positivt overrasket over tækkefaget, som han nu er glad for og gerne gør reklame for. Tidligere var han lige så skeptisk som nogle af vennerne:

"Vennerne forstår det ikke. De er alle tømrer, mekanikere eller smede. Det er nedern, tækkefaget, synes de – men det er jo fordi de ikke har prøvet. Jeg synes da også det lød nederne, dengang jeg ikke vidste noget om det.

Hvorfor er det sådan?

"Det aner jeg ikke, måske fordi folk tror det er gammeldags, at man bare står der og lægger strå ud og strå ud... Mange kan jo faktisk bedre li' at skrue fire skrue i, mens andre gerne vil være kreative, tænke selv".

Arne Klüwer blander sig i snakken:

"Ja, det så vi meget tydeligt på Vadehavsentret, hvor vi havde en del med mange tømrere at gøre. Nogle ville gerne bruge hovedet og være med til at finde løsninger, mens andre hellere ville være monteringsarbejdere end egentlige håndværkere". ■

P.S. om det hus, der tækkes på: Der gik ild i gavlen (se foto foregående side) pga. gnister fra skorstenen, og der var ingen brandsikring. Ejerne fik ilden dæmpet med en vandslange, indtil brandvæsenet kom frem og fik ilden slukket. Mirakuløst skete der ingen større skade. Nu er der Sepatec under den nytækkede gavl.

PROFF TÆKKESTOLE

I ALUMINIUM
3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 trin
&

RUSTFRI KROGE

Med lige eller buede kroge
Lige kroge: 34, 32, 30, 28, 26, 24 cm.

10 % RABAT
ved køb af 8 eller derover

WWW.PATISCOPE.COM SALES@PATISCOPE.COM

Et naturligt produkt TØRRET ÅLEGRÆS

sælges til rygninger og isolering

Leveres i rundballer eller
på bestilling i småballer

**IB UNGERMAND
JENS WEDELE**

**61386724
40723506**

FLERE LÆRLINGE ØNSKES

Regering, arbejdsmarkedets parter og tækkebranchen enige om, at der skal flere unge ind i faget – ellers kan vi blive overhalet af østeuropæere

TEKST: JACOB VAD & JØRGEN KAARUP

FOTO: JØRGEN KAARUP

I august måned blev en ny trepartsaftale vedtaget. Den har som mål at få 8.000 – 10.000 flere praktikpladser i 2015.

“Der skal være en praktikplads til de elever, der starter på en erhvervsuddannelse”, siger statsminister Lars Løkke Rasmussen som repræsentant for den ene part, regeringen. De to andre er LO og DA, lønmodtagere og arbejdsgivere.

Byggeriets Uddannelser har et stykke tid været i gang med at prøve at få flere unge ind i tækkefaget – og at få flere tækkemestre til at tage lærlinge, altså oprette nye praktikpladser.

Nu er der kommet en ekstra gulerod med aftalen fra august, for de ekstra praktikpladser skal komme i stand ved en kombination af pisk og gulerod. De arbejdsgivere, der opretter nye praktikpladser, skal betale mindre til Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB), mens dem, der ikke tager elever skal bidrage økonomisk til det fælles projekt.

SÅDAN FÅR DU EN ELEV

– OG HVAD DET KOSTER

LO's formand, Lizette Risgaard kalder aftalen for "De unges reform" og er tilfreds med den.

FLERE PRAKTIKPLADSER– FLERE FAGLÆRTE

Aftalen indeholder en række økonomiske tilskud og fordele til de virksomheder, der har elever. Det skal finansieres af de virksomheder, der ikke har elever.

Det sker gennem en omlægning af ind- og udbetalingerne til Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB).

Der indføres et praktikpladsafhængigt AUB-bidrag, der entydigt belønner de virksomheder, der bidrager til at uddanne elever.

Alle virksomheder får nedsat AUB-bidraget med 295 kr. pr. faglært medarbejder.

En gang årligt laves der et praktikpladsregnskab for alle virksomheder. Praktikpladsregnskabet fastsætter et tal for hvor mange elever en virksomhed bør have, bl.a. baseret på branche og størrelse.

Alle virksomheder modtager en gang årligt brev med en forskudsberegning af virksomhedens praktikpladsregnskab med en forventet præmie eller et forventet merbidrag for det kommende år.

- Bonusordning for virksomheder der øger elevtallet. Max. 15.000 kr. pr. årspraktikelev om året.
- Merbidrag på skønnet 27.000 kroner pr elev en virksomhed mangler for at opfylde sin andel af elever, der skal uddannes.

Oprettelse af fordelsuddannelser, hvor eleverne har større sikkerhed for en praktikplads og arbejdsgiverne belønnes ekstra for at tage elever.

Virksomheder, der har elever på fordelsuddannelser, får en bonus på maksimalt 5.000 kr. pr. praktikårselev. Med på listen over foreslåede fordelsuddannelser for 2017 og 18 er Træfagenes Byggeuddannelse.

Listen over fordelsuddannelser udarbejdes og revideres en gang årligt.

Den lønrefusion virksomhederne får, når eleverne er på skole, forhøjes. Det gælder også for EUX elever.

Fra 2017 hæves lønrefusionen med 7,4 %, dog max. 100 % af lønnen. ■

Her følger en række konkrete oplysninger og facts til dig, der overvejer at få en lærling

TEKST: JACOB VAD, BYGGERIETS UDDANNELSER

Du begynder ganske enkelt med at kontakte eller besøge den nærmeste tekniske skole, der udbyder Træfagenes Byggeuddannelse. Du kan se en oversigt på www.bygud.dk

Du kan tilbyde elever, der går på grundforløbet, at de kan få en praktikplads. Du kan måske selv få lov til at fortælle lidt om tækkefaget.

Du kan også kontakte skolens praktikcenter og tilbyde en praktikplads til de elever der går der.

Typisk forestiller både de elever, der går på grundforløbet og dem der er i skolepraktik, sig at de skal være tømrere. De kender måske slet ikke tækkeuddannelsen, så du skal være klar til at "sælge" tækkefaget.

Du kan også annoncere på praktikpladsen.dk. Det er en fælles portal for elever, der søger praktikplads og virksomheder, der søger elever.

LØN TIL ELEVEN

Praktikvirksomheden betaler eleven løn under hele uddannelsen, inkl. ferier i henhold til Ferieloven.

Den overenskomst aftale løn er pt.:

løntrin (variabelt)	63,55 kr.
løntrin – 1 år	76,75 kr.
løntrin – 1 år	87,45 kr.
løntrin – 1 år	105,55 kr.

Løntrinene beregnes bagud fra elevens udlæringsdato.

Voksne elever har ikke krav på højere løn. Hvis virksomheden indgår en uddannelsesaftale med en person på 25 år eller derover, og man aftaler at lønnen i hele uddannelses-tiden som minimum svarer til mindste betalings-sats i overenskomsten mellem Dansk Byggeri og 3F, kan der opnås særlig, højere lønrefusion i forbindelse med skoleophold. Se nedenfor om lønrefusion.

Fagets minimumslønssats for voksne: fra 1.3.2016 kr. 119,90 pr. time.

Der ud over betaler virksomheden de udgifter der i øvrigt er i forbindelse med ansatte, pension og forsikring, ATP og AUB bidrag mv.

>

LØNREFUSION

I forbindelse med skoleophold modtager praktikvirksomheden lønrefusion fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB). AUB refusionen reguleres en gang årligt i forbindelse med finansloven. Refusionen er ens for alle uddannelser, men da det samme ikke er tilfældet med lønningerne svarer refusionen ikke nødvendigvis 100 % til lønudgiften.

Satser for lønrefusion i 2016 – kr. pr. skoleuge:

1. års elever	2.310
2. års elever	2.550
3. års elever	2.880
4. års elever	3.390
Voksen	4.630

Lønrefusionen hæves med 7,4 % i 2017, dog max. 100 % af lønnen.

VÆRKTØJ OG BØGER

Betales af eleven.

I første omgang betaler praktikvirksomheden for værktøj og bøger. Virksomhed og elev aftaler derefter en rimelig ordning eller værktøjsskonto for afregning af værktøj og bogpakke.

Derudover stiller virksomheden en række værktøj til rådighed for eleven i forbindelse med skoleopholdene.

PERSONLIGE VÆRNEMIDLER

Ved påbegyndelse af uddannelsen er virksomheden ansvarlig for, at der udleveres passende sikkerhedsfodtøj og andre personlige værnemidler, høreværn, sikkerhedsbriller mm. til eleven.

Personlige værnemidler skal ikke medregnes på værktøjsordningen eller -kontoen.

Eleven er forpligtet til at anvende de udleverede værnemidler såvel under det daglige arbejde som under skoleophold, når der er risiko for skader.

Eleven skal passe på de udleverede værnemidler og renholde disse.

ARBEJDSTØJ

Eleven har krav på 2 sæt arbejdstøj pr. uddannelsesår, 8 sæt i alt i uddannelsesperioden. Arbejdstøjet udleveres af virksomheden, første gang efter endt prøvetid og skal være af sædvanlig og god kvalitet.

SVENDEPRØVEGEBYR

Forud for en svendeprøve skal den virksomhed, som eleven har uddannelsesaftale med ved uddannelsens afslutning betale et svendeprøvegebyr, der dækker udgifterne for afviklingen af svendeprøven.

Det er Det Faglige Udvalg for Træfagenes Byggeuddannelse, der fastsætter gebyret.

Da svendeprøven er en del af uddannelsestiden, betaler virksomheden eleven løn under aflæggelsen af svendeprøven.

I henhold til Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser er det det faglige udvalg, der bestemmer, hvorvidt praktikvirksomheden helt eller delvist refunderer udvalgets udgifter i forbindelse med afholdelse af svendeprøver.

Det Faglige Udvalg for Træfagenes Byggeuddannelse har bestemt at fastsætte svendeprøvegebyret ud fra de faktiske udgifter.

Det samlede svendeprøvegebyr opkræves af Byggeriets Uddannelser.

Hvis en elev ikke består svendeprøven og derfor skal til en ny prøve, skal virksomheden betale fuldt gebyr for begge prøver.

HVAD DÆKKER SVENDEPRØVEGEBYRET?

- Drift af Det Faglige Udvalgs sekretariatsbetjening i Byggeriets Uddannelser i forbindelse med svendeprøver
- Udarbejdelse af svendeprøverne
- Censorernes bedømmelsesarbejde
- Svendebreve/ medaljer
- Svendeprøveafslutning
- Arbejdsskades- og ansvarsforsikring
- Afholdelse af konference om svendeprøverne for censorer og uddannelsesudvalg

Der rundes op til nærmeste beløb deleligt med 25 kr.

Virksomheder, der er medlemmer af Dansk Byggeri eller Kooperationen, betaler gennem deres organisationsbidrag til ovennævnte udgifter, og skal i forbindelse med svendeprøven kun betale udgifterne til censorernes bedømmelsesarbejde og svendeprøveafslutningen.

Gebyret for 2016 for virksomheder, der ikke er organiseret i Dansk Byggeri eller Kooperationen, er 2245 kr.

For virksomheder organiseret i Dansk Byggeri eller Kooperationen er det reducerede gebyr 1400 kr.

TAL FOR ELEVER OG PRAKTIKPLADER I TÆKKEBRANCHEN

Pr. 31. maj 2016 er der 22 elever i gang med uddannelsen. En udlæres her i efteråret 2016, 7 i 2017, 6 i 2018 og 8 i 2019.

Der er i øjeblikket 47 godkendte praktikvirksomheder. Af disse har 17 igangværende elever.

Det faglige udvalg for Træfagenes Byggeuddannelse har i det forløbne år gjort en forstærket indsats for at skaffe nye elever og praktikpladser.

Indsatsens ene del har været rettet mod elever på grundforløbet, for at gøre eleverne opmærksomme på, at der andre muligheder end en tømreruddannelse. De fleste af de tekniske skoler, der udbyder Træfagenes Byggeuddannelse haft besøg af en erfaren tækkemand, der har fortalt om faget og vist lidt om hvad det vil sige at tække.

Den anden del har været rettet mod virksomhederne. Både de der allerede er godkendt til at have elever, og de virksomheder der ikke er godkendt. De virksomheder, der er godkendt, men ikke har elever i øjeblikket, er blevet kontaktet for at følge på, om virksomheden fortsat ønsker at være godkendt, hvorfor den pt. ikke har en elev, og hvad der eventuelt skal til for at virksomheden vil tage en elev. Virksomheder, der ikke allerede er godkendt, er blevet kontaktet for at få afklaret om de er interesserede i at blive godkendt som praktiksted og den forbindelse få information om, hvad det vil sige at have en elev. Ligesom de er blevet tilbudt hjælp til at komme i kontakt med potentielle elever.

Målet er altså både at skaffe flere elever til faget og at sikre, at der er et tilstrækkeligt udbud af praktikvirksomheder over hele landet.

Reethandel

E. Prosman b.v.

Prosman Reed + Windows
P.O. Box 3079
NL - 2800 CD Gouda - The Netherlands
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Warehouse Germany:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (near Hamburg)

Prosman Reet + Fenster
Postfach 3079
NL - 2800 CD Gouda - Holland
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Lager Deutschland:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (Nähe Hamburg)

We have weekly arrivals of containers with reed from China in Hamburg for possible delivery to Denmark.

Direct deliveries or deliveries with our truck with crane of:

- Reed from Hungary, Rumania, Ukraine, Austria, Turkey and China.
- Wire, heather, sheets, windows, copper & galvanised chicken wire, tools, copper or ceramic ridge tiles etc.

Wir haben wöchtentliche Ankunft von Container mit China Reet in Hamburg für eventuelle Lieferung nach Dänemark.

Direktlieferung oder Lieferung mit unserem Kran-LKW:

- Reet von Ungarn, Rumänien, Ukraine, Österreich, Türkei und China.
- Draht, Heide, Planen, Gaubenfenster, Kupfer und Verzinktem Masschendraht, Werkzeug, Kupfer oder Ton Firstziegel usw.

Med venlige hilsner,
Fam. Prosman

Vi har i mange år forsikret familierne Nielsen, Madsen & Pedersen o.m.a. - *hvad med din familie?*

HVIS DU REJSER
UDENLANDS,
BØR DU HAVE EN
PRIVAT
REJSEFORSIKRING

- Vi kan forsikre alle
- til konkurrencedygtige priser!
- ID-sikring mod identitetstyveri er gratis
meddækket på Familiens Basisforsikring 2
- Landsdækkende personlig service
- Stort lokalt kendskab med 24 timers service
- Fleksibelt nicheselskab - *kundeejet*
- Full service, også med
SOS-rejseforsikring-verden og AP Pension
- Familiens Dyreforsikring
- også med hunde- og kattesyge
- I mere end 100 år unik service og
produkter til *jordens folk*

Stråtag er også vores speciale

Vi kan forsikre alle!

- klik på:

www.garfors.dk

HOVEDKONTOR

Struergade 24

DK-2630 Taastrup

Tlf. +45 43 71 17 77

Fax +45 43 71 36 16

www.garfors.dk

E-mail: gaf@garfors.dk

MOS på stråtag

Der er delte meninger om, hvad og om der skal gøres noget, når stråtaget grønnes af mos – Tæk indleder her en debat og begynder med Søren Vodders bud: Lad mosser være!..!

Eksempel på stråtag, tækket med saltvandsrør midt i 1960'erne, altså ca. 50 år gammelt. Har været mosbegrøet i over 40 år, står under en stor egekrone. Fejler ikke noget, fortæller Søren Vodder.

TEKST OG FOTO: SØREN VODDER

Nu er en ny generation i gang med at påstå, at stråtagene rådner, hvis der kommer mos på tagfladen. Jeg må anbefale, at man søger viden, holder sig til facts og ikke lader sig imponere af en reklame. Hvis der var materialelære på skolekemaet i Hadsten ville de fleste vide, at *mos og lav ikke er årsag til øget nedbrydning af stråtaget*.

Mos og lav er et udbredt og voksende fænomen, siden det meste af Europa begyndte at rense industrirøgen for svovl. Mos og lav lever deres eget liv på de steder, hvor det finder grobund – det kan være på både faste og bløde tage.

Nedbrydningen af et stråtag begynder i overfladen og kan konstateres inden for de første 4 til 7 år. Når taget efter disse år har nået et bestemt stadium, giver det plads til vækst af mos og lav på overfladen. Mos og lav etablerer sig i miljøer med fugt, hvor de kan suge vand op igennem deres rhizoider. Disse rhizoider optager kun vand, ingen næring fra deres vært. Havde disse planter rhizomer så var der grund til bekymring, hvis de etablerede sig på et stråtag.

TØRT TAG UNDER MOS

Grunden til, at mos ingen indflydelse har på levetiden af et stråtag, er dets vækstform og biologiske udformning. Det kan godt være at, mosser bremser vandstrømmen lidt på et stråtag, når der falder nedbør, men deres evne til at suge vand op i planten og dens meget store overflade, får vandet til at forsvinde meget hurtigt igen. På et gammelt velslidt stråtag, med et tykt lag mos, ses det ofte, at der er helt tørt under mosserne.

Mos og lav udskiller også et svagt svamp og skimmeldræbende sekret, når det gror.

Tækket 1998, masser af mos, hus på Enghavevej, Frejlev. Tag i orden.

Nysted Skov, tækket af Søren Vodder 1980, danske saltvandsrør. Der har været mos på i 30 år, uden at det har betydning for tagets levetid.

Har man et nyere tag med eskalerende råd, gror der også mos her, det er bare ikke mosserne der er årsag til rådangrebet. Her på siden kan I se konkrete eksempler fra virkeligheden, der viser, at et stråtag med mos kan blive op til 50 år gamle – uden at rådne!

Læs mere på Wikipedia eller i min bog om materialelære:
www.materialebog.vodder.dk

Kort nyt

ITS-møde i England

Næste år fylder det engelske laug for tækkemænd 50 år. I anledning af jubilæet inviterer vores gode kolleger i England på et fem-dages arrangement fra mandag 18. – fredag 22. september 2017.

National Society of Master Thatchers, NSMT, inviterer samtidig sine 110 medlemsvirksomheder med fruer til arrangementet, så det kan blive noget af en tækkefest..!

Det franske laug for tækkemænd har vist interesse for det internationale samarbejde, så repræsentanter her fra dukker formentlig også op.

Det hele kommer til at løbe af stablen på kanten af området New Forest, Hampshire. Vi bliver indlogeret på Sandy Balls Holiday Village, som kan findes på nettet under sandyballs.co.uk.

Programmet vil bl.a. byde på:

- Besøg hos en specialist i at lave værktøj til tækkemænd
- Sight seeing med traditionel, engelsk tækning i landsbyer
- Udflugt til materialeproducent og rørskeer
- Kvindernes Dag
- Besøg på bryggeri og "traditional pub games and dancing"...
- Og en helt masse mere.

Englænderne vil gerne have forhåndstilmelding snarest og senest 15/10, så meld ind til de to ITS-repræsentanter, Finn Guld og Thomas Gerner. Eller til Straatagets Kontor.

BEMÆRK: Arrangementet er kun for medlemmer af laugene. Prisen forventes at blive omkring 5.000 kr. for alt, bortset fra transport til/fra England.

Billede fra ITS-mødet i Sverige, september 2015, hvor Nigel Turton t.v. er i godt selskab på toppen af et nyt tag, lavet af stargræs. Nigel er formand for de engelske tækkemænd og præsident for ITS, så han bliver hovedværten i England 2017.

Carlo F. Christensen A/S

ALGEBEHANDLING GJORT NEMT

Brug vores ergonomiske lanser og sprøjte

Med et ryghæng til lanserne, designet specifikt til formålet, minimeres arbejdsbyrden ved algebehandling af stråtag. Vælg mellem lanser i kulfiber eller glasfiber. Sprøjten er drevet af en 3 hk. benzinmotor og har en tankkapacitet på 125 l., der gør den ideel til opgaven.

**SPRØJTE + GLASFIBERLANSE
FRA 21.995,- EX MOMS**

Vi leverer byggematerialer af høj kvalitet til tækkemænd og stråtagsejere

8638 7666

www.carlofchristensen.dk

Afsender: Straatagets Kontor, Langenæs Allé 41, 2th, 8000 Aarhus C

De sidste detaljer gøres klar efter flere måneders tækning af Vadehavscentret. Tækket arbejdet blev færdigt til tiden, men byggeriet som helhed er forsinket, så centret først åbner i begyndelsen af 2017.

Foto: Hanne Engelstoft

tæk

3 • 2016
STRAATAGETS KONTOR